

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU TORUŃSKIEGO NA LATA 2012-2020
za okres od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r.

Niniejszy dokument zawiera sprawozdanie z realizacji celów strategicznych i częściowych wynikających ze Strategii Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2012-2020 przyjętej Uchwałą nr XV/87/2012 Rady Powiatu Toruńskiego z dnia 9 lutego 2012 r. Sprawozdanie obejmuje okres od 1 października 2014 r. do 30 września 2016 r.

CEL STRATEGICZNY
ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INFRASTRUKTURY ZAPEWNIAJĄCY WYSOKĄ
JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POWIATU

CEL CZĄSTKOWY I
PRZESTRZEŃ POWIATU PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM I INWESTOROM

Priorytety celu:

- **Drogi odpowiadające potrzebom ich użytkowników.**
- **Infrastruktura zabezpieczająca potrzeby mieszkańców i inwestorów.**

W tym celu operacyjnym określono działania z zakresu poprawy funkcjonowania i podniesienia poziomu technicznego powiatowej infrastruktury drogowej. Głównym celem działań jest poprawa jakości dróg powiatowych, podniesienie ich parametrów technicznych, zwiększenie przepustowości oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa na drogach. Realizatorem tych zadań jest Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu.

Działanie 1.1. Drogi odpowiadające potrzebom ich użytkowników.

Zadanie 1.1.1. Drogi o dobrych parametrach technicznych.

Zadanie 1.1.2.2. Budowa ciągów komunikacyjnych przyjaznych rowerzystom.

Tytuł zadania	Remont drogi powiatowej nr 2009C Brzeźno ÷ Młyniec I ÷ Lubicz Górny.
Okres realizacji	04.2015 – 09.2015
Instytucja odpowiedzialna	Powiat Toruński, Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu.
Źródło finansowania	Budżet powiatu toruńskiego, środki MSWiA – w ramach NPPDL, budżet gminy Lubicz.
Osiągnięta wartość miernika	3,45 km

Tytuł zadania	Poprawa bezpieczeństwa na drogach publicznych poprzez remont ciągu komunikacyjnego; drogi powiatowej nr 2019C Chełmża ÷ Pigża, drogi nr 2023C Chełmża ÷ Świętosław ÷ Węgrzyn, drogi powiatowej nr 2026C Browina ÷ Grzywna ÷ Sławkowo.
----------------------	---

Okres realizacji	06.2015 – 09.2015
Instytucja odpowiedzialna	Powiat Toruński, Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu.
Źródło finansowania	Budżet powiatu toruńskiego, środki MSWiA – w ramach NPPDL, budżet gminy Chełmża.
Osiągnięta wartość miernika	12,33 km

Tytuł zadania	Przebudowa drogi powiatowej nr 2047C Wola ÷ Osówka.
Okres realizacji	06.2015 – 09.2015
Instytucja odpowiedzialna	Powiat Toruński, Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu.
Źródło finansowania	Budżet Powiatu Toruńskiego, środki PROW 63,63%.
Osiągnięta wartość miernika	5,82 km

Tytuł zadania	Remont drogi powiatowej nr 2028C Zakrzewko ÷ Tylice.
Okres realizacji	07.2016 – 09.2016
Instytucja odpowiedzialna	Powiat Toruński, Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu.
Źródło finansowania	Budżet Powiatu Toruńskiego.
Osiągnięta wartość miernika	1,20 km

Tytuł zadania	Remont drogi powiatowej nr 2031C Zelgno ÷ Zelgno Bezdół.
Okres realizacji	07.2016 – 09.2016
Instytucja odpowiedzialna	Powiat Toruński, Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu.
Źródło finansowania	Budżet Powiatu Toruńskiego.
Osiągnięta wartość miernika	1,23 km

Tytuł zadania	Budowa drogi rowerowej dla projektu: Poprawa bezpieczeństwa na drogach publicznych poprzez wybudowanie dróg rowerowych – droga: Toruń – Chełmża z odgałęzieniem do Kamionek Małych
Okres realizacji	2012-2015
Instytucja odpowiedzialna	Powiat Toruński, Powiatowy Zarząd Dróg w Toruniu.
Źródło finansowania	Budżet powiatu toruńskiego, miasta Chełmży, gminy Chełmża, gminy Łysomice, województwa kujawsko-pomorskiego - środki RPO-WKP.
Osiągnięta wartość miernika	36,06 km

W 2016 r. podpisano porozumienie o wspólnym przygotowaniu i realizacji projektów budowy dróg dla rowerów w ramach zadania „Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów”. Przedmiotem porozumienia jest wspólne przygotowanie i realizacja zadania polegającego na

wybudowaniu oraz przebudowaniu istniejących dróg dla rowerów przy drogach publicznych o dużym natężeniu ruchu w celu stopniowego ograniczania ruchu pojazdów mechanicznych, a tym samym zmniejszania emisji gazów cieplarnianych, w szczególności redukcji emisji CO₂, jak również poprawy bezpieczeństwa ich użytkowników. Planowane inwestycje obejmą siedem dróg rowerowych o łącznej długości 73 km. Rzeczowa realizacja zadań ma zakończyć się do 2018 r.

1.1.1.1. Przebudowa dróg powiatowych łączących z autostradą A1, drogami krajowymi i wojewódzkimi.

1.1.1.2. Przebudowa dróg powiatowych poprawiających bezpieczeństwo użytkowników.

1.1.2. Zapewnienie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego.

1.1.2.1. Separacja ruchu pieszego w otoczeniu instytucji publicznych.

1.1.3.1. Uzgadnianie wspólnych stanowisk z samorządami w zakresie budowy dróg.

1.1.4.1. Budowa miejsc kontroli pojazdów.

1.1.5. Uruchomienie przeprawy promowej Solec Kujawski-Czarnowo.

Jednym z głównych zadań zawartych w przyjętym przez Radę Powiatu Toruńskiego „Programie poprawy bezpieczeństwa na drogach w powiecie toruńskim” jest połączenie podstawowej sieci dróg powiatowych z drogami wyższych kategorii. Realizowane na drogach powiatowych inwestycje za główny cel mają poprawę bezpieczeństwa zarówno kierowców jak i niechronionych uczestników ruchu drogowego. Dlatego też – prócz nowych nawierzchni – wprowadzane są takie elementy jak: zatoki autobusowe, malowanie linii krawędziowych, bariery ochronne, aktywne przejścia dla pieszych, itp.

Wszystkie inwestycje drogowe realizowane są w partnerstwie z samorządami gminnymi, przy uwzględnieniu nie tylko stanu technicznego dróg, ale także potrzeb lokalnej społeczności.

W raportowanym okresie nie zbudowano nowych miejsc kontroli pojazdów.

Powiat współfinansuje przeprawę promową na Wiśle w miejscowości Nieszawa. Jest także partnerem w budowie przeprawy promowej Solec Kujawski–Czarnowo.

1.2. Infrastruktura zabezpieczająca potrzeby mieszkańców i inwestorów.

1.2.2.1. Inicjowanie rozwiązań techniczno- organizacyjnych w zakresie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej.

1.2.2.2. Uruchomienie platformy internetowej w zakresie dostępu do zasobów geodezyjnych powiatu toruńskiego.

1.2.2.3. Aktywna współpraca z samorządem województwa w zakresie budowy szerokopasmowej sieci szkieletowej.

W okresie sprawozdawczym działa i jest w pełni dostępna infrastruktura teleinformatyczna o wysokiej przepustowości. W Starostwie przebudowano serwerownię, która obecnie zabezpiecza potrzeby telekomunikacyjne na co najmniej 4 najbliższe lata. Powiat współpracuje na bieżąco z samorządem województwa w zakresie budowy szerokopasmowej sieci szkieletowej. Mieszkańcy powiatu korzystać mogą z internetowej platformy zasobów geodezyjnych. Geoportal Powiatu Toruńskiego umożliwia przeglądanie danych zgromadzonych w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym. Portal Geodety umożliwia obsługę firm geodezyjnych. Portal Gminy daje możliwość prowadzenia ewidencji ulic i adresów przez gminy. Portal Rzeczoznawcy – zapewnia obsługę

rzeczoznawców majątkowych. Portal Interesanta umożliwia zakup wszystkich danych zgromadzonych w zasobie np. wypisów i wyrysów z ewidencji gruntów i budynków, map, szkiców, itp.

1.2.3. Sprawnie działający system melioracyjny.

1.2.3.3. Inicjowanie powstawania spółek wodnych na terenie gmin gdzie ich brak.

1.2.3.4. Właściwy system planowania i nadzoru nad budownictwem na obszarach zmeliorowanych.

1.2.5. Rozwinięta i zaspakajająca potrzeby sieć kanalizacyjna.

1.2.5.1. Współpraca powiatu z gminami w zakresie rozwiązywania problemów związanych z gospodarką ściekową z wykorzystaniem oczyszczalni ścieków w Toruniu.

W raportowanym okresie powstała jedna spółka wodna, na terenie gminy Zławieś Wielka. Spółki wspierane są organizacyjnie np. poprzez zabezpieczanie prac interwencyjnych bądź publicznych w ramach funduszu pracy.

Poprawił się także stan techniczny urządzeń w sieci melioracyjnej zarządzanej przez Marszałka Województwa. Natomiast istotnym problemem stała się zabudowa terenów zmeliorowanych, wynikająca z dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców powiatu.

W ostatnim czasie oprócz miasta Chełmża oraz gmin: Łysomice i Chełmża, także gminy w południowo-wschodniej części powiatu: Lubicz i Obrowo podpisały umowę z miastem Toruń na rozbudowę sieci kanalizacyjnej.

1.2.3.2. Współpraca z gminami w zakresie organizacji prac interwencyjnych, robót publicznych.

Realizacja zadań określonych w tym celu związana jest z działaniami podejmowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy. Dotyczą one organizacji poradnictwa i doradztwa zawodowego, szkoleń, prac interwencyjnych i robót publicznych, staży i przygotowania zawodowego, udzielania dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundacji kosztów opieki nad dziećmi w trakcie szkolenia lub przy podjęciu pracy ze skierowania Powiatowego Urzędu Pracy, a także pośrednictwa pracy. W latach 2014-2016, działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy skutkowały następującymi korzyściami dla osób bezrobotnych:

Oferty pracy w okresie od X 2014 do IX 2016 roku

Wyszczególnienie	X - XII 2014	2015	I do IX 2016	Razem
Ilość ofert subsydiowanych	272	2 711	2 096	5 079
Ilość ofert niesubsydiowanych	336	2 055	1 781	4 172
Ilość ofert pracy ogółem	608	4 766	3 877	9 251

Podjęcia pracy w okresie od X 2014 do IX 2016 roku

Wyszczególnienie	X - XII 2014	2015	I do IX 2016	Razem
Podjęcia prac subsydiowanych	604	1 873	1 366	3 843
w tym dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	92	155	110	357
Podjęcia prac niesubsydiowanych	789	2 490	2 569	5 848
Razem	1 393	4 363	3 935	9 691

Szkolenia osób bezrobotnych w okresie od X 2014 do IX 2016 roku

Wyszczególnienie	X - XII 2014	2015	I do IX 2016	Razem
ilość osób przeszkolonych	471	1 069	660	2 200

Poradnictwo zawodowe w okresie od X 2014 do IX 2016 roku

Wyszczególnienie	X - XII 2014	2015	I do IX 2016	Razem
Poradnictwo indywidualne	211	441	152	804
Poradnictwo grupowe	40	230	229	499
Informacja zawodowa	246	2 076	794	3 116
Razem	497	2 747	1 175	4 419

1.2.4. Dostępne i uzbrojone tereny inwestycyjne.

1.2.4.1. Wyznaczenie terenów inwestycyjnych we współpracy z gminami.

1.2.4.2. Wspieranie gmin w budowie spójnej infrastruktury technicznej.

1.2.4.3. Wspólna promocja terenów inwestycyjnych.

Jednym z kluczowych elementów w ocenie atrakcyjności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego jest dostępność terenów inwestycyjnych. Powiatowe i gminne tereny inwestycyjne odpowiednio usytuowane i uzbrojone w infrastrukturę techniczną stanowią istotny składnik oferty dla potencjalnych inwestorów. Mimo swojej wagi jest to jednak jeden z kilku składników – dlatego samo posiadanie wolnych terenów inwestycyjnych nie zawsze skutkuje sukcesem. Ponieważ wiele samorządów dysponuje mniejszymi lub większymi terenami przeznaczonymi pod inwestycje, praktyka często pokazuje, że wybór przez firmę danej lokalizacji może stanowić efekt formalnych lub nieformalnych zabiegów, posiadania odpowiednich kontaktów wypracowanych poprzez przenikanie w środowiska biznesowe, a rzadko jedynie jest dziełem przypadku. Inwestorzy szukają informacji w jednym miejscu i najczęściej na szczeblu województwa, stąd też gminy współpracują z wojewódzkimi centrami obsługi inwestora oraz strefami ekonomicznymi.

W powiecie toruńskim próby podjęcia rozmów odnośnie tworzenia wspólnej oferty inwestycyjnej nie znalazły wystarczającej akceptacji, pomimo tego, że łączenie sił przez kilka gmin w poszukiwaniu inwestorów wydaje się być metodą efektywną i generującą niższe koszty niż poszukiwania samodzielne. Dziś gminy konkurują ze sobą – mając podobne oferty, na własną rękę realizują politykę dotyczącą miejscowego planowania przestrzennego oraz właściwego rozdysponowania przestrzeni na cele związane z inwestowaniem. Same planują swoje budżety i zabezpieczają środki finansowe na ewentualne nabywanie terenów w celu tworzenia kompleksów nieruchomości, które mogłyby być skutecznie oferowane potencjalnym inwestorom.

Próby tworzenia kompleksowego systemu informacji gospodarczej powiatu, zawierającego bazę terenów aktywizacji gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych z poszczególnych gmin nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Stosowne informacje udzielane są na konkretne zapytania ze strony inwestorów na podstawie posiadanych danych i ofert inwestycyjnych otrzymywanych od gmin. Istotnym krokiem w tym zakresie było I Forum Biznesu Powiatu Toruńskiego, które odbyło się 18.10.2016 roku. Podczas tej imprezy, którą odwiedziło blisko 200 osób (głównie przedsiębiorców),

oprócz sesji wykładowej stworzono możliwość skorzystania z porad ekspertów reprezentujących m.in.: Drugi Urząd Skarbowy w Toruniu, Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych, Państwową Inspekcję Pracy, Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Toruńskiego, Starostwo Powiatowe w Toruniu oraz prezentacji terenów i możliwości inwestycyjnych przygotowanych przez poszczególne gminy powiatu.

Zauważyć należy, że istnieje wiele kluczowych obszarów w których współpraca gmin i powiatu przebiega w sposób wzorcowy. To głównie realizacja wspólnych inwestycji infrastrukturalnych – jednakowo ważnych dla powiatu toruńskiego oraz gmin (np. budowa dróg, dróg rowerowych, obiektów sportowych). Dzięki takiemu współdziałaniu możliwy jest kompleksowy rozwój sieci infrastrukturalnej, w tym modernizacja istniejącej sieci drogowej oraz rozwój nowych tras komunikacyjnych. Usprawnienie komunikacji jest bowiem postrzegane jako jeden z podstawowych sposobów aktywizacji lokalnej gospodarki, ponieważ rozwój gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy silnie związane są z dostępnością komunikacyjną powiatu i poszczególnych gmin na jego terenie. Dobry dojazd stwarza możliwości pozyskania inwestorów i polepsza możliwość kooperacji przedsiębiorców już działających na terenie powiatu.

1.2.6. Stworzenie zintegrowanego systemu transportu zbiorowego, drogowego i kolejowego.

1.2.6.2. Podjęcie działań w zakresie usprawnienia lokalnego transportu kolejowego.

Wizją rozwoju transportu publicznego na obszarze powiatu toruńskiego, jest funkcjonowanie oraz rozwój nowoczesnego i proekologicznego transportu zbiorowego, spełniającego oczekiwania pasażerów, w sposób tworzący z tego transportu realną alternatywę dla podróży własnym samochodem osobowym. W 2016 r. opracowano i uchwalono Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Powiatu Toruńskiego, którego celem jest przygotowanie powiatu toruńskiego, jako organizatora powiatowych przewozów pasażerskich, do rozpoczęcia organizacji publicznego transportu zbiorowego według nowych uregulowań prawnych, jakie będą w obowiązywać od 1 stycznia 2018 r.

Na terenie powiatu istnieją dwie podstawowe linie kolejowe. Linia Toruń–Chełmża–Grudziądz, której modernizacja finansowana jest przez województwo kujawsko-pomorskie, zabezpiecza potrzeby komunikacyjne północnej części powiatu. Natomiast linia Toruń–Lipno mogłaby zabezpieczyć potrzeby komunikacyjne wschodniej części powiatu. W tej sprawie trwają rozmowy pomiędzy samorządami lokalnymi, Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego i PKP. Rozmowy dotyczą również tematu modernizacji linii kolejowych wraz dyslokacją peronów oraz zwiększenia ilości składów pasażerskich.

1.2.7. Szybko reagujące i skuteczne służby ratownicze.

1.2.7.1. Stworzenie właściwej siatki rozlokowania służb zaspakajających potrzeby mieszkańców.

1.2.7.2. Wspieranie rozwoju służb ratowniczych.

Aby zapewnić mieszkańcom równomierne rozlokowanie służb podjęto starania o przywrócenie komisariatu Policji w gminie Zławieś Wielka oraz wybudowanie nowego komisariatu Policji w Dobrzejewicach do obsługi gmin: Czernikowo, Obrowo i Lubicz. Inne zadania realizowane są

właściwie we współpracy z gminami, jednostkami ratownictwa oraz Toruńskim Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Zdiagnozowane trendy:

- Na lata 2012-2020 złożono zmodernizowanie 40 km dróg powiatowych. W poprzednim okresie sprawozdawczym 2012-2014 zmodernizowano 20 km dróg powiatowych. Natomiast długość dróg powiatowych przebudowanych i poddanych remontom w latach 2015-2016 wyniosła 24,03 km.
- Na lata 2012-2020 złożono wybudowanie 100 km ciągów pieszo-rowerowych. W poprzednim okresie sprawozdawczym 2012-2014 wybudowano 35 km dróg rowerowych. W roku 2015 oddano do użytku kolejną powiatową drogę rowerową o długości 36,06 km.
- W latach 2014-2016 kontynuowano działania związane z poprawą stanu technicznego dróg powiatowych oraz budową nowych dróg rowerowych. Przeprowadzone w latach 2012-2016 inwestycje pozwoliły na osiągnięcie w 100% założenia dotyczącego długości zmodernizowanych dróg i w 71% założenia związanego z budową dróg rowerowych.
- Podjęto również działania związane z budową nowych dróg rowerowych. Plany obejmują wybudowanie kolejnych 74 km.
- Wszelkie inwestycje drogowe służą podnoszeniu bezpieczeństwa w ruchu drogowym (chodniki, zatoczki autobusowe itp.) i często powiązane są z działaniami edukacyjnymi mającymi na celu wzrost świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa publicznego (współpraca z policją, strażą pożarną oraz wydawnictwa edukacyjne: bezpieczne wakacje, przewodniki rowerowe).
- Natomiast wybudowane drogi rowerowe i te zaplanowane przyczyniają się do podnoszenia atrakcyjności turystycznej powiatu toruńskiego.
- Współpraca powiatu i gmin w zakresie wspólnych inwestycji infrastrukturalnych i usprawniania komunikacji.
- Właściwe wspieranie służb ratowniczych i służb porządkowych.

CEL CZĄSTKOWY II

DOBRA JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA W POWIECIE

Priorytety celu:

- **Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne odpowiadające potrzebom rynku.**
- **Tworzenie odpowiednich warunków do realizacji kształcenia.**

Działania określone w drugim celu operacyjnym mają zapewniać odpowiednią jakość kształcenia, która będzie odpowiadała potrzebom rynku pracy. Celem podejmowanych działań jest budowa, rozbudowa, modernizacja powiatowych obiektów oświatowych i sportowych oraz towarzyszącej im infrastruktury technicznej w celu zagwarantowania dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do nauki i rozwoju fizycznego. Informację o działaniach realizowanych w zakresie jakości kształcenia

w latach 2014-2016 przygotowały: Zespół Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży, Zespół Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży.

2.1. Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne odpowiadające potrzebom rynku.

2.1.1. Doradztwo zawodowe, psychologiczne i preorientacja zawodowa.

Systematyczne doradztwo indywidualne i grupowe prowadzone przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży (Zespół Szkół w Chełmży) w zakresie informacji edukacyjno-zawodowej w okresie 2014-2016 obejmowało następujące działania:

- Przeprowadzenie diagnoz edukacyjno-zawodowych wśród uczniów klas pierwszych.
- Prowadzenie preorientacji zawodowej wśród uczniów 6 klas szkół podstawowych w Chełmży i Grzywnie.
- Akcje promujące ofertę edukacyjną kształcenia zawodowego w gimnazjach w Pluskowęsach, Głuchowie, Chełmży, Papowie Toruńskim, Brąchnowie – organizacja zajęć pokazowych w zawodach: fryzjer i sprzedawca. Promocja kształcenia na kierunkach gastronomicznych – udział w ogólnopolskiej akcji „Czas na zdrowie”.
- Udział w Giełdzie Szkół Ponadgimnazjalnych w Łysomicach, współorganizacja Dni Otwartych i Dnia Przedsiębiorczości.
- Aktualizacja informacji dotyczących doradztwa zawodowego na stronie internetowej szkoły i tablicach informacyjnych na terenie szkoły z działalności Szkolnego Ośrodka Karier.
- Organizacja wycieczek zawodowych, wizyt studyjnych u lokalnych i regionalnych pracodawców.

Zajęcia z doradztwa zawodowego w Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży (Zespół Szkół Specjalnych w Chełmży) prowadzi wykwalifikowany nauczyciel organizując spotkania grupowe w pierwszej klasie gimnazjalnej oraz pierwszej klasie zasadniczej szkoły zawodowej. Pedagog szkoły dodatkowo prowadzi zajęcia mające na celu rozpoznanie predyspozycji zawodowych. W okresie sprawozdawczym doradztwem zawodowym i personalnym objętych zostało 51 uczniów.

2.1. Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne odpowiadające potrzebom rynku.

2.1.1. Monitoring rynku pracy i bank ofert pracy.

Oferty pracodawców spływające do Zespołu Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie są przekazywane zainteresowanym absolwentom. W oparciu o sygnały pracodawców i zainteresowanych klientów tworzone są nowe kierunki kształcenia. Podobne działania prowadzone są w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży. Oferty pracodawców spływające do szkoły przekazywane są zainteresowanym absolwentom i udostępniane na tablicach ogłoszeń. Szkoła pośredniczy w poszukiwaniu pracowników, ściśle współpracując z przedsiębiorcami (przekazywanie ofert konkretnym uczniom, organizowanie spotkań z pracodawcami).

2.1. Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne odpowiadające potrzebom rynku.

2.1.2.1. Wykorzystanie istniejących opracowań.

W kreowaniu nowych kierunków kształcenia oraz w pisaniu projektów dofinansowywanych z EFS w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie oraz Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży wykorzystywane są opracowania tworzone przez Wojewódzki

i Powiatowy Urząd Pracy - *Barometr zawodów województwa kujawsko-pomorskiego* oraz *Barometr zawodów powiatu toruńskiego*.

2.1. Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne odpowiadające potrzebom rynku.

2.1.2.2. Wykorzystanie portalu internetowego z projektu POKL, Działanie 9.6.

W okresie trwania projektu Zespołu Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie za pośrednictwem strony internetowej oraz zatrudnionych w szkole nauczycieli do końca roku 2014 umiarkowanie wykorzystywał w podejmowanych działaniach wymieniony powyżej portal.

2.1. Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne odpowiadające potrzebom rynku.

2.1.3. Aktywny udział pracodawców w planowaniu i realizacji kształcenia zawodowego.

2.1.3.1. Coroczne konsultacje dyrektorów szkół z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego.

2.1.3.2. Dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy i potrzeb rozwojowych uczniów.

Praktyki i zajęcia praktyczne odbywają się na podstawie umów z pracodawcami do których załączone są programy praktyk. Każdego roku dyrektorzy szkół spotykają się osobiście z przedsiębiorcami, prowadzą konsultacje w szkołach i w potencjalnych miejscach pracy. W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży organizowane są spotkania pracodawców z dyrekcją i zespołem nauczycieli ds. kształcenia zawodowego (systematyczne kwartalne spotkania).

Uczniowie Zespołu Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie odbywają praktyki w: warsztatach szkolnych, gospodarstwach rolnych, urzędach skarbowych, bankach, urzędach gminy, starostwach, stacjach obsługi samochodów (Toyota, Skoda, Daw-Trans), warsztatach naprawczych, firmach spedycyjno-transportowych, zakładach przetwórczych, firmach informatyczno-komputerowych, restauracjach, zakładach obsługi i produkcji narzędzi rolniczych (Marstal), zakładach fryzjerskich, hotelach. Każdego roku około 830 uczniów i słuchaczy ZS, CKU w Gronowie odbywa praktyki zawodowe w blisko 130 miejscach. Uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży wiedzę praktyczną zdobywają m.in. w takich firmach jak Hotel Bulwar, firma Markus czy w przedsiębiorstwach działających w podstrefie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ostaszewie. Natomiast uczniowie Zespołu Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży zdobywają praktykę w takich zawodach jak: krawiec, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

Zespół Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie konsultuje przyjęte do realizacji programy nauczania z pracodawcami. Ewaluacja dokonywana jest corocznie. We wrześniu 2016 r. rozpoczęto nauczanie w dwóch nowych zawodach w szkołach dla młodzieży: technik logistyk oraz kierowca mechanik. Podobnie rzecz ma się w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży, gdzie przeprowadzono ewaluację Szkolnych Programów Nauczania, mającą na celu ujednoczenie planów nauczania, programów nauczania i rozkładów materiałów zapewniających korelację kształcenia ogólnego i zawodowego. Podjęto pilotażową współpracę z Hotelem Bulwar, opierająca się na zasadzie dualizmu kształcenia zawodowego poprzez organizację zajęć praktycznych i praktyk zawodowych oraz dostosowanie programów nauczania dla słuchaczy.

2.1. Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne odpowiadające potrzebom rynku.

2.1.4. Promowanie szkół i kształcenia ustawicznego.

Zespół Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie promuje kształcenie ustawiczne na swojej stronie internetowej oraz na facebookowym fanpage'u, podczas Drzwi Otwartych, Festynu Wiosna w Gronowie. Promocja odbywa się również za pośrednictwem broszur i plakatów. W maju 2016 r. Szkoła obchodziła swoje 70-lecie połączone ze zjazdem absolwentów, co było niezwykle ważnym wydarzeniem promocyjnym jednostki. Realizacja projektów unijnych współfinansowanych z EFS to nie tylko pozyskiwanie ogromnych środków finansowych na rozwój placówki, ale także znakomita forma promocji, a przykładem mogą być projekty: „Szkoła przyszła do Ciebie - wykorzystaj tę szansę”, „Zawodowy paszport do kariery”, „SzKOlna kuźnia Profesjonalistów”, „Jugend prägt Europa”.

Promocja Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży odbywa się w formie prezentacji szkoły w okolicznych gimnazjach, prezentacji dorobku, historii, osiągnięć i potencjału społeczności szkolnej poprzez formy artystyczne, dziennikarskie (prasa lokalna, gazeta „Ogólniak”), sportowe (Regionalny Dzień Sportu) i multimedialne (szkolna witryna internetowa, filmy reklamowe).

Promocja Zespołu Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży odbywa się za pośrednictwem broszury, gazetki, artykułów prasowych, strony internetowej przy jednoczesnym wykorzystaniu portalu społecznościowego Facebook.

2.2. Tworzenie odpowiednich warunków do realizacji kształcenia.

2.2.2. Dobra baza szkół prowadzonych przez powiat.

2.2.2.3. Dobra infrastruktura do kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego.

W ramach zadania przeprowadza się działania mające zapewnić właściwy stan infrastruktury edukacyjnej w postaci remontów bieżących i kapitalnych oraz rozbudowy i modernizacji obiektów. W okresie sprawozdawczym 2014-2016 w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie przeprowadzono remonty sal lekcyjnych, pracowni, czyteln, biblioteki: m.in. pomalowano ściany, lamperie, grzejniki, parapety, zdemontowano wykładzinę PCV i zastąpiono nowoczesną, odporną na ścieranie wykładziną zmywalną, zamontowano nowe wzmacniane drzwi wejściowe z metalową wzmacnianą ościeżnicą. W budynku szkoły w miejscach widocznych pęknięć wykonano korekty tynkarsko-malarskie. Dokonano przeglądu i wymiany uszkodzonych elementów infrastruktury sanitarnej: pękniętych muszli ustępowych, wymieniono przeciekające zawory kulkowe oraz armaturę. We wszystkich remontowanych salach wymieniono bezpieczniki różnicowoprądowe. Dokonano modernizacji monitoringu wizyjnego budynku szkoły poprzez zakup kamer IP pozwalających na uzyskanie lepszej jakości obrazu. Wymieniono również rejestrator oraz założono dodatkowe kamery w budynku internatu. W budynku warsztatów wykonano remont obróbki mechanicznej, odnowiono ściany w korytarzach oraz w budynku spawalni. W trosce o zapewnienie optymalnej jakości powietrza zamontowano wywiewniki ściennie i nawiewniki w halach ogrzewanych promiennikami gazowymi. W 11 salach w budynku szkoły zamontowano rolety okienne chroniące przed nadmiernym nasłonecznieniem. Dokonano przebudowy i adaptacji warsztatów wraz z wyposażaniem nowopowstałych pracowni służących do praktycznej nauki zawodu w ramach projektu: „Przygotowanie infrastruktury pod szkolnictwo zawodowe – rolnicze” w ramach RPO.

W 2014 roku zakończono rozbudowę głównego budynku szkoły w ramach inwestycji: „Dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy w powiecie toruńskim. Rozwój i unowocześnienie infrastruktury edukacyjno-wychowawczej w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie”. W ramach inwestycji dobudowano nowe skrzydło szkoły (powierzchnia około 700 m²) z aulą oraz pomieszczeniami użytkowymi wraz z sanitariatami. Również w 2014 roku zagospodarowano teren przed nową aulą, wykonano nawierzchnie z kostki brukowej, zakupiono wyposażenie w postaci małej architektury oraz oświetlenie zewnętrzne.

W tym samym roku dokonano termomodernizacji dachu budynku głównego szkoły poprzez wymianę pokrycia z papy termozgrzewalnej oraz wypełnienie przestrzeni międzystropowej granulatem. W budynku internatu wykonano remont parteru wraz z budową drugiego wejścia spełniającego rolę wyjścia ewakuacyjnego. W 2015 roku zagospodarowano teren przed nowym wejściem do internatu wraz z wykonaniem nawierzchni z kostki brukowej. W 2016 roku wykonano oświetlenie zewnętrzne w postaci lamp parkowych z czujnikiem zmierzchowym oświetlających nowe wejście i teren przed wejściem do internatu. W 2016 roku wykonano zabytkową bramę wraz z renowacją muru przy wjeździe na teren ZS, CKU od strony internatu/spawalni. W 2016 roku przeprowadzono w budynku internatu modernizację dwóch łazienek w piwnicy, toalety na parterze, pierwszym i drugim piętrze wraz z wymianą wszystkich urządzeń sanitarnych oraz przebudową dwóch pionów sanitarnych. Dokończono termomodernizację budynku internatu, sali gimnastycznej oraz łącznika sali gimnastycznej z internatem wraz z remontem pomieszczeń łącznika.

W latach 2014-2016 w Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży przeprowadzono następujące inwestycje: remont chodnika na szkolnym boisku z myślą o uczniach poruszających się na wózkach inwalidzkich, wymiana części ogrodzenia terenu szkolnego, wymiana grzejników oraz oświetlenia w salach lekcyjnych oraz gabinetach specjalistów, wymiana instalacji odgromowej, modernizacja monitoringu wizyjnego i montaż dwóch dodatkowych kamer, montaż rolet okiennych, wymiana wykładziny w dwóch klasach na parterze celem dostosowania ich do wymogów punktu przedszkolnego, dostosowanie sanitariatów dla dzieci przedszkolnych.

2.2. Tworzenie odpowiednich warunków do realizacji kształcenia.

2.2.2.1. Dobra baza sportowa w szkołach prowadzonych przez powiat.

W okresie sprawozdawczym 2014-2016 w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie przeprowadzono inwestycje polegającą na remoncie pomieszczeń zaplecza sali gimnastycznej (łącznika) wraz z przestrzenią szatniowo-magazynową. Dokonano konserwacji wraz z myciem powierzchni poliuretanowej na kompleksie ORLIK (dwa razy do roku). Zakupiono wyposażenie sportowe wykorzystywane na zajęciach oraz na kompleksie ORLIK. W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży wykonano prace remontowe na boisku do piłki ręcznej i tenisa ziemnego oraz sali gimnastycznej. Dokonano zakupu sprzętu sportowego: 2 stoły do tenisa, 2 ergometry wiosłarskie. Zakończono prace remontowe byłych pomieszczeń sanitarnych przylegających do sali gimnastycznej – adaptacja pomieszczeń na szatnię wychowania fizycznego.

2.2.2.2. Szkoły przyjazne dla osób niepełnosprawnych.

2.2.2.2.1. Tworzenie przyjaznego klimatu w szkołach dla osób niepełnosprawnych.

2.2.2.2.2. Kształtowanie postaw wolontariatu.

2.2.2.2.3. Nauczyciel przygotowany do pracy z osobami niepełnosprawnymi w szkołach.

W okresie sprawozdawczym 2014-2016 w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie w związku z realizacją rozbudowy szkoły dostosowano toaletę w istniejącym budynku głównym do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz w nowej części zaplanowano toaletę dla osób niepełnosprawnych. W 2014 roku oddano do użytku windę dla osób niepełnosprawnych obsługującą wszystkie poziomy istniejącego budynku szkoły. W 2014 roku w ramach rozbudowy parkingu przy budynku głównym szkoły zaplanowano 4 miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych ruchowo. W 2015 roku przy realizacji inwestycji polegającej na budowie drugiego wejścia zaplanowano budowę podjazdu dla osób niepełnosprawnych. Natomiast w Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży wybudowano chodnik z podjazdem dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Każdego roku uzupełnia się wyposażenie „Sali Doświadczania Świata” oraz sali do ćwiczeń integracji sensorycznej. Nauczyciele prowadzą dodatkowe zajęcia dla uczniów z zaburzeniami integracji sensorycznej oraz zajęcia ruchu rozwijającego.

Tworzenie przyjaznego klimatu dla osób niepełnosprawnych w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie odbywa się poprzez kształtowanie wśród nauczycieli i uczniów postaw zrozumienia i akceptacji osób niepełnosprawnych oraz osób z innymi problemami dotyczącymi człowieka przez udział w konferencjach, warsztatach, lekcjach z wychowawcą. W Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży kształtuje się wśród nauczycieli i uczniów postawy zrozumienia i akceptacji np. osób z autyzmem organizując warsztaty, szkolenia i lekcje wychowawcze. W harmonogramie działań przewidziano obchody: Dnia Życzliwości, Światowego Dnia Wiedzy o Autyzmie, Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych. Natomiast w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży organizuje się kształcenie specjalne, nauczanie indywidualne, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dostosowuje się wymagania do możliwości psychofizycznych i rozwojowych młodzieży niepełnosprawnej, dąży się do integracji tej młodzieży ze społecznością szkolną, aktywizuje się uczniów niepełnosprawnych poprzez zachęcanie do wykazywania aktywności pozalekcyjnej (zachęcanie do udziału w konkursach, akcjach), współpracuje się z domem rodzinnym uczniów niepełnosprawnych. Praca wychowawcza ukierunkowana jest na przedstawienie zagadnień niepełnosprawności we właściwej perspektywie, uczenie tolerancji. Realizuje się ideę „szkoły otwartej”, obchodzi Światowe Dni Wiedzy na temat Autyzmu, organizuje warsztaty dla młodzieży.

Kształtowanie postaw wolontariatu w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie odbywa się poprzez zaangażowanie społeczności szkoły - nauczycieli, uczniów i rodziców na rzecz potrzebujących. W środowisku szkolnym odbywa się to poprzez organizowanie pomocy koleżeńskiej w nauce, udział w zajęciach pozalekcyjnych, pracę w bibliotece szkolnej, natomiast w środowisku pozaszkolnym poprzez udział w akcjach charytatywnych, wspierające instytucje, fundacje, stowarzyszenia i osoby prywatne.

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży działa Międzyszkolne Koło Wolontariatu, szkolne koło Caritas. Organizuje się zbiórki o charakterze pomocowym (np. na ludzi biednych, schronisk dla zwierząt); zachęca się młodzież do inicjowania tego typu akcji. Szkoła włącza się w realizację

ogólnopolskiego programu pomocy dla najuboższych „Szlachetna Paczka” Stowarzyszenia WIOSNA ks. J. Stryczka.

W Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży aktywność wolontariuszy ukierunkowana jest na środowisko szkolne i rodzinne. Działania opierają się na udziale w akcjach charytatywnych „Szlachetna paczka”, „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”. Szkoła współpracuje również z Parafialnym Kołem Charytatywnym organizując przedświąteczne zbiórki żywności. Organizuje konkursy plastyczne wspierające akcje profilaktyczne oraz zbiórki surowców wtórnych na rzecz uczniów szkoły.

Efektywność procesu kształcenia ucznia niepełnosprawnego zależy od wielu czynników. Konieczne jest dostosowanie infrastruktury, wymagań i metod pracy do potrzeb i możliwości młodzieży niepełnosprawnej, a także przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań edukacyjnych z taką grupą uczniów. Wychodząc naprzeciw tym wymaganiom w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie zatrudnia się nauczycieli ze specjalnością w zakresie oligofrenopedagogiki. Podobnie w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży zatrudnia się nauczycieli ze specjalnością w zakresie oligofrenopedagogiki i terapii pedagogicznej. W szkole działa także zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Natomiast w Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży wszyscy nauczyciele posiadają odpowiednie kwalifikacje do pracy z uczniami z różnymi niepełnosprawnościami tj. oligofrenopedagog, tyflopedagog, surdopedagog. Szkoła zatrudnia terapeutów prowadzących zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedów, socjoterapeutów, nauczycieli gimnastyki korekcyjnej, terapeutów integracji sensorycznej. Nauczyciele każdego roku systematycznie doskonalą się na warsztatach, seminariach, konferencjach, szkoleniach przedmiotowych, zdobywają nowe kwalifikacje na studiach podyplomowych w zakresie edukacji osób z autyzmem oraz wczesnego wspomaganie rozwoju małych dzieci z niepełnosprawnościami.

2.2.2.3.1. Systematyczne doposażenie szkół w narzędzia technologii informacyjnej.

2.2.2.3.2. Systematyczne doposażenie pracowni do kształcenia ogólnego.

2.2.2.3.3. Systematyczne doposażenie pracowni do kształcenia zawodowego.

W okresie sprawozdawczym 2014-2016 w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie wyposażono 2 sale lekcyjne w tablice interaktywne. Wszystkie sale posiadają rzutnik multimedialny wraz z ekranem oraz komputer osobisty (zestaw bądź przenośny). Wykonano podłączenie Ethernet we wszystkich salach lekcyjnych, co pozwoliło na rozpoczęcie pracy z dziennikiem elektronicznym. W budynku szkoły wyposażono nową serwerownię oraz zakupiono switchy sieciowe i routery do obsługi sieci lokalnej. W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży przeprowadzono kapitalny remont sali komputerowej oraz dokonano zakupu 3 laptopów.

W latach 2014-2016 w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie dokonano przebudowy i adaptacji warsztatów wraz z wyposażaniem nowopowstałych pracowni służących praktycznej nauce zawodu w ramach projektu: „Przygotowanie infrastruktury pod szkolnictwo zawodowe – rolnicze” w ramach RPO. W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży doposażono klasopracownię w sprzęt oraz meble niezbędne do prowadzenia zajęć przygotowujących do egzaminów zewnętrznych w zawodach: sprzedawca oraz technik handlowiec – 6 stanowisk egzaminacyjnych. Zakupiono do pracowni gastronomicznej: piec konwekcyjno-parowy, podstawę pod

piec zmiękcacz wody, dwie kuchenki mikrofalowe, dwie kuchnie Elektrolux, sześć chłodziarek Electro-Line, maszynkę do mielenia mięsa, sześć blenderów, robot wieloczynnościowy, cztery płyty indukcyjne, sześć stołów ze zlewem 1-komorowym, dwa warniki do wody oraz drobny sprzęt gastronomiczny. W Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży systematycznie uzupełnia się wyposażenie pracowni kucharskiej. Zakupiono narzędzia do pracowni monterów zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Przystosowano salę na pracownię krawiecką z przymierzalnią, stanowiskami z maszynami do szycia oraz wyposażono ją w krawiecki stół krojczy.

2.2.3.1. Nauczyciele dobrze przygotowani do realizacji zadań oświatowych.

2.2.3.1.1. Zapewnianie doskonalenia nauczycieli na potrzeby szkół.

2.2.3.1.2. Doskonalenie nauczycieli w zakresie technologii kształcenia.

2.2.3.1.3. Przygotowanie nauczycieli do pracy z dorosłymi.

2.2.3.1.4. Włączenie pracodawców do doskonalenia nauczycieli.

W okresie sprawozdawczym 2014-2016 we wszystkich jednostkach oświatowych powiatu nauczyciele podnosili swoje kwalifikacje, doksztalając się i doskonaląc zawodowo. Korzystali również z bezpłatnych form doskonalenia organizowanych przez Centrum Kształcenia Ustawicznego - Toruński Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli. (Kształcenie nauczycieli z KNO, z obsługi tablicy interaktywnej - warsztaty oraz z obsługi platformy Moodle). Każdego roku Nauczyciele korzystając ze środków budżetowych jednostek doskonalą swoje umiejętności w pracy z dorosłymi słuchaczami i uczestnikami kursów. W przypadku Zespołu Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie nauczyciele doskonalili się u pracodawców w zawodach: technik hotelarstwa, kucharz, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik pojazdów samochodowych, technik rolnik/technik mechanizacji rolnictwa (projekt „AGRO na 6-tkę – Program doskonalenia nauczycieli i instruktorów kształcenia zawodowego szkół rolniczych w Polsce” – Niemcy, projekt „Praktyczne doksztalanie nauczycieli zawodowych w zakresie OZE” - Niemcy).

2.2.3.2. Uczniowie realizujący swoje zainteresowania.

Uczniowie Zespołu Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie mogą rozwijać swoje zainteresowania i pasje uczestnicząc w dodatkowych zajęciach (koła przedmiotowe, zajęcia sportowe, zespół muzyczny, gazetka szkolna). Ponadto młodzież uczestniczy w konkursach i olimpiadach na szczeblu szkoły, gminy, powiatu, województwa. Zajęcia dodatkowe z jakich mogą korzystać to: higiena i dietetyka, koło polonistyczne, koło propagowania edukacji komunikacyjnej młodzieży, doskonalenie techniki kierowania pojazdami rolniczymi, siłownie, basen, piłka nożna, piłka koszykowa, indywidualne zajęcia z doradztwa zawodowego, język angielski konwersacyjny, koło matematyczne, praktyczno-techniczne (zpt), koło miłośników biologii, fakultety z historii, koło motoryzacyjne, kreślenie z wykorzystaniem programów cad, koło języka niemieckiego, trening kompetencji społecznych, podstawy wojskowości, kafejka internetowa, spawanie, podstawy prawne w policji, koło ślusarzy, chemia kosmetyków, biologia w kosmetyce, fakultety z geografii, biologii, fizyki, kształtowanie umiejętności czytelniczych, obsługa programu solid Edge, programowanie zastosowań sieciowych, komunikacja społeczna, grafika komputerowa, szkolne koło caritas, koło gastronomiczne, koło chemiczne, koło miłośników maszyn rolniczych, kultura zawodu, kształtowanie

umiejętności czytelniczych, trening sambo. Uczniowie korzystają również na szeroką skalę z zajęć pozalekcyjnych realizowanych w ramach projektów UE.

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży uczniowie realizują swoje zainteresowania poprzez udział w Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych, w zajęciach grupowych i indywidualnych z udziałem doradcy zawodowego, w konkursach, akcjach szkolnych czy też wycieczkach. Do tego dochodzą koła przedmiotowe i zainteresowań, zajęcia pozalekcyjne, przedstawienia, akcje charytatywne. Uczniowie korzystają również z oferty lokalnych klubów sportowych i innych instytucji kulturalnych (Szkoła Muzyczna w Chełmży, Chełmżyński Ośrodek Kultury, siłownia).

W Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży prowadzone są dla uczniów zajęcia w ramach kół: artystycznego, informatycznego, dziennikarskiego, sportowego. Dodatkowo organizuje się zajęcia z cukiernictwa, krawiectwa oraz kulinarne. Uczniowie biorą udział w projektach Stowarzyszenia Przyjaciół Szkoły „Dobry Start” w zakresie ekologii, kultury, sztuki i ochrony dóbr kultury i tradycji, upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz w warsztatach ekologiczno-przyrodniczych.

2.2.3.2.1. Pomoc w rozwoju zainteresowań uczniów szkół gimnazjalnych i wyboru przez nich dalszego kształcenia.

Od 2012 r. Zespół Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie prowadzi wyjazdową promocję skierowaną do uczniów klas trzecich gimnazjum, przedstawiając im swoją ofertę edukacyjną. Ponadto proponuje udział w lekcjach otwartych oraz organizuje - „Drzwi otwarte” i festyn środowiskowy „Wiosna w Gronowie”. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży zaprasza okoliczne gimnazja do udziału w imprezach artystycznych i sportowych organizowanych przez szkołę.

2.2.3. W szkołach realizowane jest kształcenie, wychowanie i opieka na wysokim poziomie.

2.2.3.3. Szkoła realizująca swoje programy dostosowane do potrzeb.

2.2.3.3.1. Dostosowanie programów nauczania szkół do potrzeb rynku pracy i potrzeb rozwojowych.

2.2.3.3.2. Dostosowanie programów nauczania szkół do osób ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi.

Szkoły znają swoje słabe strony i w razie potrzeb tworzą odpowiednie programy naprawcze. Zespół Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie na bieżąco dostosowuje programy nauczania szkół do potrzeb rynku pracy i potrzeb rozwojowych uczących się. W 2016 r. organizuje naukę w dwóch nowych zawodach: technik logistyk oraz kierowca mechanik. Po konsultacji z pracodawcami zostały wprowadzone dwie innowacje pedagogiczne w zawodzie technik hotelarstwa „Innowacja o ukierunkowaniu Wellnes i Spa” oraz w zawodzie technik mechanizacji rolnictwa „Innowacja o ukierunkowaniu Odnawialne Źródła Energii”. W szkole dostosowuje się programy nauczania do pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami: praca z uczniem słabym, zdolnym, niepełnosprawnym.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży realizuje programy wychowawcze i profilaktyki oparte na diagnozie potrzeb młodzieży, przygotowywane przez RR i RP, program „Siła dobra - siła zła” , programy zajęć artystycznych realizowanych jako przedmioty uzupełniające. Szkoła realizuje programy indywidualne dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży dla wszystkich uczniów opracowywane są indywidualne programy terapeutyczne w oparciu o zalecenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Chełmży oraz badania własne. Corocznie opracowywane są programy dla uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Zdecydowana większość uczniów objęta jest zajęciami specjalistycznymi, które prowadzi wykwalifikowana kadra. Terapeuci na początku każdego roku szkolnego przeprowadzają diagnozy i opracowują programy terapii indywidualnej.

2.2.3.3.3. Przygotowanie absolwentów - świadomych obywateli powiatu.

Zespół Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie umożliwia absolwentom dokonanie świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia; organizuje spotkania z przedstawicielami szkół wyższych, udział targach edukacyjnych. Zapewnia każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotowuje ucznia do wypełniania obowiązków obywatelskich. Uczniowie Zespołu Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży biorą udział w różnorodnych imprezach integracyjnych, edukacyjnych organizowanych przez jednostki organizacyjne powiatu toruńskiego.

Zdiagnozowane trendy:

- Systematyczny wzrost liczby pracowni przedmiotowych w szkołach prowadzonych przez powiat toruński.
- Sukcesywne zwiększanie odsetka nauczycieli o najwyższych kwalifikacjach.
- Podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych w jednostkach oświatowych powiatu toruńskiego (windy, podjazdy, parkingi).
- Przywiązywanie dużej wagi do promowania pozytywnych wartości i upowszechniania wśród młodzieży pozytywnych wzorców zachowania.
- Poprawa infrastruktury edukacyjnej jednostek oświatowych (remonty sal lekcyjnych, wyposażenie pracowni warsztatowych).
- Tworzenie warunków dla rozwoju sportu i aktywnego stylu życia młodych ludzi (poprawa infrastruktury, organizacja imprez sportowych).

CEL CZĄSTKOWY III POWIAT PRZYJAZNY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Priorytety celu:

- **Powiat współpracujący z gminami w procesie obsługi inwestora.**
- **Funkcjonujący podmiot prawny w zakresie wspierania przedsiębiorczości, rozwoju turystyki i edukacji.**
- **Kształtowanie postaw przedsiębiorczości uczniów i słuchaczy.**
- **Wykorzystanie potencjału powiatu dla rozwoju turystyki.**

3.1. Powiat współpracujący z gminami w procesie obsługi inwestora.

3.1.1. Dobra oferta inwestycyjna w gminach.

3.1.2. Funkcjonujące w starostwie Biuro Obsługi Inwestora.

3.1.3. Prezentacja i promocja oferty inwestycyjnej powiatu na zewnątrz.

3.2 Funkcjonujący podmiot prawny w zakresie wspierania przedsiębiorczości, rozwoju turystyki i edukacji.

3.2.1. Powołanie stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców.

3.2.2. Utworzenie spółki prawa handlowego jako operatora inkubatora przedsiębiorczości.

3.2.3. Funkcjonujący w powiecie inkubator przedsiębiorczości.

Samorządy gminne i powiatowe poprzez swoje działania mają szansę stać się animatorem rozwoju lokalnej gospodarki oraz kreatorem postaw przedsiębiorczości. Aktywność taka wywiera niewątpliwy wpływ na jakość życia mieszkańców. Dlatego w miarę posiadanych możliwości warto, by samorządy wykorzystywały swoje wolne zasoby (np. grunty, budynki, lokale) do wspierania i rozwoju przedsiębiorczości na danym terenie. Ważnym krokiem poczynionym przez powiat toruński była decyzja o udzieleniu pomocy finansowej dla miasta Chełmża na współfinansowanie wstępnego etapu realizacji inwestycji o nazwie „Inkubator przedsiębiorczości w Chełmży”. Podpisano stosowne porozumienie z Burmistrzem Chełmży, na mocy którego w 2017 roku przygotowany zostanie wniosek o wsparcie ze środków unijnych. Projekt ten jest realizowany w partnerstwie i za główny cel stawia sobie promowanie i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców Chełmży i powiatu toruńskiego. Dodatkowo przewiduje tworzenie specjalnych warunków organizacyjno-technicznych ułatwiających powstawanie nowych i rozwój istniejących mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz aktywizację lokalnej społeczności w celu podejmowania działalności gospodarczej.

Rozbudzanie postaw przedsiębiorczości i chęci działania przynosi wymierne korzyści zarówno w sferze indywidualnej, jak i w wymiarze lokalnym. Ważnym narzędziem stymulowania zaangażowania lokalnych wspólnot jest innowacyjne działanie samorządu powiatowego polegające na oddaniu w ręce mieszkańców części decyzji w ramach „Budżetu obywatelskiego powiatu toruńskiego”. Możliwość pozyskania środków finansowych na realizację ciekawych projektów w swojej okolicy ma na celu rozbudzenie aktywności lokalnych społeczności, co w dalszej perspektywie może spowodować pobudzenie postaw przedsiębiorczości.

Pozytywnie należy ocenić działania kształtujące postawy przedsiębiorczości wśród uczniów i słuchaczy w jednostkach oświatowych powiatu toruńskiego. Są to zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, organizacja szkolnych klubów przedsiębiorczości oraz udział w konkursach z zakresu przedsiębiorczości w ramach realizowanych projektów unijnych. Promocja przedsiębiorczości we wszystkich jednostkach oświatowych powiatu opiera się na organizacji dni przedsiębiorczości, konferencji tematycznych, spotkań z przedsiębiorcami oraz warsztatów.

Pozytywnym aspektem wpływającym na kreowanie postaw przedsiębiorczych aktywizowanie mieszkańców, w tym przypadku osób bezrobotnych, są działania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy takie jak kursy, szkolenia czy udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

W Starostwie nie powołano Biura Obsługi Inwestora. Zadania te wykonują poszczególne wydziały. Praca w wydziałach została zorganizowana w taki sposób, aby w możliwie krótkim terminie realizować zadania związane z obsługą inwestorów.

W związku z brakiem zainteresowania ze strony samorządów gminnych nie powołano stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców.

3.3. Kształtowanie postaw przedsiębiorczości uczniów i słuchaczy.

W jednostkach oświatowych powiatu toruńskiego w ramach programu edukacji oraz organizacji dodatkowych zajęć kształtuje się postawy przedsiębiorcze wśród uczniów i słuchaczy. Są to zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, możliwość uczestniczenia w spotkaniach szkolnego klubu przedsiębiorczości oraz udział w konkursach międzyszkolnych z zakresu przedsiębiorczości w ramach realizowanych projektów unijnych. Organizowany w Zespole Szkół, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Gronowie „Tydzień Przedsiębiorczości” jest dla uczniów okazją do spotkań z ekspertami z zakresu przedsiębiorczości oraz doświadczonymi przedsiębiorcami.

3.4. Wykorzystanie potencjału powiatu dla rozwoju turystyki.

3.4.1. Rozwój infrastruktury turystycznej.

Dla zapewnienia sprawnego i efektywnego działania sektora turystyki niezbędny jest rozwój infrastruktury połączony z działaniami wspierającymi i często komplementarnymi do wcześniej przeprowadzonych inwestycji. Na potencjał turystyczny powiatu toruńskiego składają się jego walory przyrodnicze, kulturowe, infrastruktura turystyczna oraz dostępność komunikacyjna. Z jednej strony chęć pokazania piękna powiatu toruńskiego, z drugiej zadbanie o bezpieczeństwo mieszkańców poruszających się drogami publicznymi zaowocowało budową funkcjonalnych i przyjaznych dróg rowerowych. Drogi te, to ważny element rozwoju turystyki i oferty rekreacyjnej powiatu. Wyznaczonymi szlakami turyści mogą dotrzeć do ciekawych pod względem przyrodniczym i historycznym miejsc. Nierzadko dla samych mieszkańców powiatu rower stał się zwyczajnym środkiem codziennego transportu, a powstała infrastruktura drogowa umożliwiła bezpieczne poruszanie poza zatłoczonymi drogami publicznymi. Powiat toruński do tematu dróg rowerowych podchodzi kompleksowo, planując w najbliższych latach wybudowanie kolejnych, które wpięte w już wybudowane odcinki pozwolą stworzyć sieć dróg rowerowych, którymi zwiedzić będzie można cały powiat. Trasy projektowane są z myślą o wszystkich rodzajach rowerzystów i mają służyć poprawie bezpieczeństwa oraz rozwojowi turystyki rowerowej. Całość realizowanych działań ma być impulsem do rozwoju i promowania turystyki rowerowej oraz z czasem przyczynić się do aktywizacji społecznej oraz aktywizacji gospodarczej przedsiębiorców mogących świadczyć usługi w sektorze związanym z transportem i turystyką rowerową.

Również i w tym obszarze warto podkreślić działania podejmowane w ramach budżetu obywatelskiego powiatu toruńskiego. Mieszkańcy realizując swoje pomysły mogą bowiem pośrednio lub bezpośrednio przyczyniać się do budowy infrastruktury okołoturystycznej oraz elementów wzbogacających ofertę obszarów wiejskich, do których zaliczyć można: place zabaw, zewnętrzne siłownie, boiska sportowe czy wydarzenia kulturalne.

3.4.1.1. Budowa ścieżek rowerowych.

Oddanie do użytku w 2015 r. ostatniej drogi rowerowej w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa na drogach publicznych poprzez wybudowanie dróg rowerowych” - droga Toruń-Chełmża

z odgałęzieniem do Kamionek Małych. Łączna długość drogi rowerowej wynosi 36 km. Natomiast podpisane w 2016 r. porozumienie dotyczące budowy dróg dla rowerów w ramach zadania „Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów”, obejmuje swym zakresem następujące inwestycje:

Lp.	Nazwa zadania	Długość	Lider
1	„Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Nawra – Kończewice – Chełmża – Zalesie – Kiełbasin – Mlewo – Mlewiec – Srebrniki – Sierakowo”	13,15	Województwo Kujawsko-Pomorskie
2	„Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Złоторia – Nowa Wieś – Lubicz Górny”	7,50	Województwo Kujawsko-Pomorskie
3	„Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Toruń – Mała Nieszawka – Wielka Nieszawka – Cierpice”	7,00	Województwo Kujawsko-Pomorskie
4	„Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Osiek nad Wisłą – Sąsiedzno – Zimny Zdrój – Czernikowo – Mazowsze z odgałęzieniem do Obrowa”	24,47	Powiat Toruński
5	„Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Leszcz – Pigża – Brąchnowo – Biskupice – Warszawice – Kończewice”	5,80	Powiat Toruński
6	„Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Różankowo – Piwnice – Lulkowo, Kamionki Małe – Turzno”	5,12	Powiat Toruński
7	„Poprawa bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców oraz wsparcie niskoemisyjnego transportu drogowego poprzez wybudowanie dróg dla rowerów – droga rowerowa Toruń – Przysiek – Rozgarty – Górsk z odgałęzieniem do Barbarki”	10,10	Powiat Toruński
Razem		73,14	

Zgodnie z założeniami Strategii, w powiecie konsekwentnie zwiększa się długość odcinków dróg rowerowych. Realizacja tego zadania odbywa się przy współfinansowaniu ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Od początku okresu wskazanego w Strategii do użytku oddano 70 km dróg rowerowych, które połączyły takie miejscowości jak Łubianka, Wybczyk, Chełmża, Zalesie, Kamionki Małe, Łysomice, Osiek nad Wisłą, czy Złоторia z Toruniem. Po zakończeniu realizowanych obecnie siedmiu projektów, długość dróg rowerowych w powiecie wzrośnie o kolejne 80 km, osiągając w roku 2020 wskaźnik przekraczający 150 km. Projektowanie i budowa dróg dla rowerów opierają się o zasadę spójności powstającej sieci – ciągłość odcinków oraz funkcjonalność – umożliwiającą dotarcie rowerem do ważnych dla mieszkańców ośrodków – szkół, kościołów, urzędów, sklepów, punktów usługowych, przystanków, dworców, atrakcji – wraz z połączeniem i oznakowaniem obiektów ciekawych pod względem krajoznawczym – jezior, zabytków, kompleksów leśnych. Nadrzędnym celem pozostaje jednak poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

poprzez odseparowanie ruchu zmechanizowanego od ruchu pieszo-rowerowego. Wraz z rozbudową infrastruktury rowerowej powiat realizuje działania edukacyjno-informacyjne w zakresie polityki prozdrowotnej i proekologicznej.

Zdiagnozowane trendy:

- Promocja przedsiębiorczości we wszystkich jednostkach oświatowych powiatu (konferencje, dni przedsiębiorczości, spotkania z przedsiębiorcami, warsztaty).
- Pobudzenie aktywności lokalnych społeczności, tworzenie dogodnych warunków organizacyjno-technicznych ułatwiających powstawanie nowych i rozwój istniejących przedsiębiorstw oraz aktywizację lokalnej społeczności w celu podejmowania działalności gospodarczej.
- Drogi rowerowe - wybudowane i zaplanowane przyczyniają się do podnoszenia atrakcyjności turystycznej oraz bezpieczeństwa na terenie powiatu toruńskiego.

CEL CZĄSTKOWY IV KOMUNIKACJA SPEŁNIA OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW

Priorytety celu:

- **zapewnienie spójnego i skutecznego systemu komunikacji elektronicznej z mieszkańcami powiatu.**

4.1. Powszechny dostęp do Internetu.

4.3. Elektroniczny informator dla mieszkańców i turystów.

4.3.1. Utworzenie portalu z informacjami przydatnymi dla mieszkańców powiatu i turystów.

Starostwo posiada dobrze funkcjonującą stronę internetową, spełniającą standardy dostępności, z opcją dla niedowidzących, udźwiękowioną (mówiąca przeglądarka). Strona z funkcjonującymi na niej poszczególnymi zakładkami typu edukacja, rekreacja, zdrowie, projekty UE i inne, stała się znakomitym informatorem elektronicznym dla mieszkańców powiatu oraz potencjalnych inwestorów i turystów. W budynku Starostwa klienci mogą korzystać z bezpłatnego e-kiosku oraz dwóch hot spotów.

Zdiagnozowane trendy:

- Strona internetowa powiatu, działania na portalu społecznościowym, inwestycje w urządzenia, wprowadzanie e-usług przyczyniają się do rozbudowy systemu komunikacji elektronicznej.
- Zwiększyła się ilość kanałów komunikowania się z mieszkańcami.

CEL CZĄSTKOWY V

DOBRA FUNKCJONUJĄCY SYSTEM WSPARCIA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Priorytety celu:

- **Wysoka aktywność społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w środowisku.**
- **Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem.**

Informację o działaniach realizowanych w zakresie pomocy społecznej w latach 2014-2016 przygotowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu, Domy Pomocy Społecznej w Browinie, Dobrzejewicach, Pigży, Wielkiej Nieszawce oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmży.

5.1. Wysoka aktywność społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w środowisku.

5.2. Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem.

5.1.1. Działalność profilaktyczna i edukacyjna.

Celem realizowanych zadań jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W latach 2014-2016 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu podejmowało wiele działań, które pozostają w dalszej realizacji, gdyż zjawisko wykluczenia społecznego jest procesem długotrwałym i nie kończy się w jednym roku.

Do najważniejszych działań zalicza się:

1. Usprawnienie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, które wyraziły zgodę na pobyt w placówkach całodobowych i wsparcia dziennego. Zaobserwowano zmniejszenie skłonności wśród osób niepełnosprawnych do korzystania z dziennych form wsparcia. W tym zakresie odbywają się spotkania ze środowiskami osób niepełnosprawnych celem edukacji.
2. Pomoc i wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym – realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej, w tym. m.in.: systematyczne likwidowanie występujących barier: architektonicznych, w komunikowaniu się, zakup urządzeń (w tym specjalistycznych), transportowych pozwalających na dobre funkcjonowanie w środowisku lokalnym i umożliwiających aktywizację zawodową, następnie uczestnictwo w organizowanych turnusach rehabilitacyjnych, pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, zakup oprzyrządowania do posiadanego samochodu osoby niepełnosprawnej, zakup sprzętu elektronicznego i oprogramowania, zakup urządzeń brajlowskich, organizowanie szkoleń, zakup wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym, zakup specjalistycznych protez kończyn po amputacji, pomoc w dofinansowaniu żłobków i przedszkoli, dofinansowanie kosztów nauki, uczestnictwo kadry PCPR mającej bezpośredni kontakt z osobami głucho-niewidomymi w szkoleniach ze sposobów komunikowania się (m.in. język migowy), realizacja dwóch programów PFRON na rzecz środowisk osób niepełnosprawnych.

3. Objęcie wsparciem osób przebywających w różnych formach pieczy zastępczej oraz ich opiekunów (wsparcie finansowe i specjalistyczne).
4. Realizacja dwóch programów z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
5. Kontynuacja i zawarcie umów nieinwestycyjnych z Ośrodkami Leczenia Uzależnień i Współzależnień oraz Stowarzyszeniami w zakresie poradnictwa i szkoleń.
6. Realizacja zawartych umów z Ośrodkami Adopcyjnymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu w okresie sprawozdawczym przeprowadziło również wiele kampanii informacyjno-edukacyjnych. Najważniejsze z nich to: kampanie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z uczestnictwem Ośrodka Uzależnień oraz Policji, rozpowszechnianie informacji nt. poradnictwa obywatelskiego, kampanie na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

W Zespole Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży realizuje się programy zewnętrzne dotyczące zdrowego trybu życia: „Śniadanie daje moc”, „Mam Kota na punkcie mleka”, „Zdrowo jem, więcej wiem”, „Trzymaj formę”, „Tatuaż a moda”. Prowadzone są własne projekty edukacyjne dla uczniów z głębszą niepełnosprawnością „Festiwal smaków”. Najmłodszy uczniowie uczestniczyli w warsztatach graficznych przeprowadzonych przez Galerię i Ośrodek Plastycznej Twórczości Dziecka w Toruniu.

Szkoła włącza się w akcje ogólnopolskie: „Grosz do grosza”, „Jak nie czytam, jak czytam”. Uczniowie biorą udział w akcjach sprzątnięcia miasta Chełmża - jesień, wiosna. Pedagog szkoły współpracuje z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zamawia spektakle profilaktyczne. Organizuje spotkania z policjantami na temat: „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne zachowania w czasie wakacji”, „Odpowiedzialność nieletniego wobec prawa”. Szkoła współdziała również z Urzędem Miasta Chełmża w ramach programu Bezpieczna Chełmża „Bezpieczne miasto”.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Chełmży w latach 2014-2016 realizowano następujące zadania:

1. **Warsztaty psychoedukacyjne na terenie ośrodka** - prowadzone cyklicznie, zgodnie z rocznym planem pracy ośrodka. Zajęcia warsztatowe prowadził psycholog, terapeuci i zapraszani do prowadzenia zajęć goście. W planie pracy na każdy rok kalendarzowy warsztaty psychoedukacyjne są uwzględniane i realizowane, ponieważ wynikają ze specyficznych potrzeb uczestników. Tematyka warsztatów dostosowana jest zawsze do możliwości i potrzeb uczestników ośrodka wsparcia.
2. **Warsztaty – „Seksualność osób niepełnosprawnych”** - prowadzone przez terapeutę seksuologa. Celem warsztatów było poznanie strony seksualności osób niepełnosprawnych i zagrożeń związanych z życiem seksualnym. Dodatkowo warsztaty poszerzone zostały o poznanie technik samoobrony (spotkanie z trenerem sztuk walki).
3. **Spotkania, uroczystości, imprezy o charakterze edukacyjno-profilaktycznym** - prowadzone cyklicznie w każdy piątek zgodnie z rocznym planem pracy ośrodka. Zajęcia prowadzą uczestnicy, terapeuci i rodzice.

Tytuł zadania	Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
Okres realizacji	2014-2016	
Źródło finansowania	MPiPS, FIO, EFS, PFRON, środki budżetu powiatu	
Instytucja odpowiedzialna	PCPR, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych	
Osiągnięta wartość miernika		
Liczba osób które skorzystały ze wsparcia finansowego		1850
Liczba osób zaktywizowanych społecznie i zawodowo		520
Wzrost uczestnictwa osób w życiu społecznym i podniesienie kompetencji społecznych		410
Liczba realizowanych programów na rzecz poszczególnych grup osób		5
Liczba projektów współfinansowanych ze środków EFS		3
Liczba podjętych interwencji w zakresie przemocy w rodzinie		15
Liczba przeprowadzonych kampanii na rzecz profilaktyki zdrowotnej		2
Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych na rzecz podniesienia wiedzy i świadomości		3

5.1.1.1. Cykliczne imprezy integracyjno-edukacyjne.

Zespół Szkół im. Unii Europejskiej w Chełmży jest organizatorem Wojewódzkich Mistrzostw w Warcabach Osób Niepełnosprawnych, Regionalnego Przeglądu Kolęd i Pastoralek, Regionalnego Przeglądu „Tworzyć każdy może”, Prezentacji słowno-muzycznych „Wiosenne igraszki”, Regionalnego Konkursu „Żywioty w przyrodzie” - każdego roku w imprezach uczestniczą osoby z różnych placówek oświatowych lub opiekuńczych. Szkoła bierze udział w imprezach dla osób niepełnosprawnych organizowanych przez Dom Pomocy Społecznej w Browinie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmży, szkoły specjalne w Grudziądzu oraz w Toruniu. Szkoła prowadzi Klub Absolwenta.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmży każdego roku organizuje cykl spotkań integracyjnych ze społecznością lokalną. Opracowany jest szczegółowy kalendarz spotkań, który zawiera m. in. obchody świąt wynikające z kalendarza, zabawy karnawałowe, spotkania z ciekawymi ludźmi (strażak, policjant, rzeźbiarz, ratownik medyczny, malarka, tancerka, ogrodnik, przewodnik miejski, lokalni artyści), spotkania z muzykami szkoły muzycznej, spotkania z przedszkolakami, prace na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy na terenie miasta, przeglądy i konkursy (Kolędy i pastorałki, Powiatowy Przegląd Osób Niepełnosprawnych), spotkania przy wypiekach wielkanocnych.

W formie tabelarycznej prezentujemy przykłady projektów cyklicznie realizowanych w latach 2014-2016 przez poszczególne jednostki powiatu toruńskiego działające w zakresie pomocy społecznej.

Tytuł zadania	Integracja poprzez naukę
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	PCPR, PFRON, NGOs, Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, DPS-y, ŚDS-y
Źródło finansowania	Środki budżetu powiatu, MPIPS, PFRON, EFS
Osiągnięta wartość miernika	
Liczba zorganizowanych imprez	1
% udział osób uczestniczących	100%

Tytuł zadania	Przegląd twórczości osób niepełnosprawnych
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Browina
Źródło finansowania	Budżet DPS, budżet powiatu
Cele do osiągnięcia	Spotkanie integracyjne mieszkańców DPS Browina ze społecznością lokalną.

Tytuł zadania	Zjazd Rodzin DPS Browina
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Browina
Źródło finansowania	Budżet DPS, budżet powiatu
Cele do osiągnięcia	Spotkania integracyjne rodzin z mieszkańcami DPS Browina.

Tytuł zadania	„Raduj nas Kołędo”
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Pigża,
Źródło finansowania	Środki własne
Cele do osiągnięcia	Integracja mieszkańców DPS-ów i ŚDS powiatu, podtrzymywanie tradycji wspólnego śpiewania kołęd.

Tytuł zadania	„Żegnaj lato na rok”
Okres realizacji	2015-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Pigża,
Źródło finansowania	Środki własne
Cele do osiągnięcia	Plenerowe biesiady integrujące mieszkańców DPS-ów i ŚDS powiatu.

5.1.1.2. Rozpowszechnianie i publikowanie broszur, plakatów i ulotek.

W latach 2014-2016 wszystkie jednostki powiatu toruńskiego działające w zakresie pomocy społecznej prowadziły działania promocyjne w zakresie realizowanych zadań. Przykłady takich działań prezentują poniższe tabele.

Tytuł zadania	Broszura - kwartalnik „Teraz Pigża”
Okres realizacji	2015-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Pigża
Źródło finansowania	Środki własne
Opis zadania	Kwartalnik „Teraz Pigża” jest kontynuacją broszury „Panorama Pigży”, wydanej celem promocji zadania pn. „Aktywni bez ograniczeń”. W treści zawiera istotne informacje na temat działalności i ważnych wydarzeń w DPS. Skład redakcji kwartalnika stanowią mieszkańcy i pracownicy DPS.

Tytuł zadania	Promowanie ŚDS w środowisku
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	ŚDS
Źródło finansowania	Środki własne
Opis zadania	Ośrodek rozpowszechnia ofertę zajęć w postaci broszur przekazywanych ośrodkom pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodkom medycznym, instytucjom wspomagającym osoby niepełnosprawne. Walory ośrodka propagowane są na bieżąco również poprzez stronę internetową ŚDS na facebooku. Materiały trafiają każdego roku do około 370 osób, plus do odbiorców strony internetowej.

Tytuł zadania	Dobra komunikacja społeczna	
Okres realizacji	2014-2016	
Instytucja odpowiedzialna	PCPR	
Źródło finansowania	Środki MPiPS, EFS, PFRON, organizacji pozarządowych, budżet powiatu	
Osiągnięta wartość miernika		
Liczba publikacji, broszur i ulotek różnego rodzaju		80
Liczba odbiorców/osób		800
Liczba urzędów i instytucji do których skierowano materiały		120
Rozpowszechniano publikacje broszury i ulotki wydane przez MPiPS, PFRON, MRR, ROPS, PCPR, Miejski Ośrodek Edukacji i Profilaktyki Uzależnień, Toruńskie Stowarzyszenie Aktywności Społecznej, Urząd Marszałkowski. Rozpowszechniano plakaty i ulotki sporządzane przez PCPR. Informacje przesyłano systematycznie do Rzecznika Prasowego Starostwa Powiatowego w Toruniu i zamieszczano na stronie internetowej.		

5.1.1.3. Promowanie dobrych praktyk: wyjazdy studyjne krajowe i zagraniczne, wymiana doświadczeń.

Tytuł zadania	Promocja działań	
Okres realizacji	2014-2016	
Instytucja odpowiedzialna	PCPR, MOEiPU, PFRON, PCPR-y woj. kujawsko-pomorskiego, organizacje pozarządowe, DPS-y	
Źródło finansowania	MPiPS, EFS, PFRON, budżet powiatu	
Osiągnięta wartość miernika		
Konwenty PCPR-ów województwa kujawsko-pomorskiego – udział		7
Cykliczne spotkania z jednostkami pomocy społecznej		8
Cykliczne spotkania z organizacjami pozarządowymi		6
Uczestnictwo w konferencjach – promocja dobrych praktyk na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym		10

5.1.1.4. Współpraca powiatu z jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, fundacjami i innymi instytucjami.

W latach 2012-2014 realizowano następujące zadania: podpisywanie stosownych porozumień o współpracy i systematyczna realizacja zadań, bieżąca współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, fundacjami i innymi instytucjami wynikająca z ustaw, realizacja wspólnych projektów z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

5.1.1.6. Wykorzystanie specjalistów w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.

W latach 2012-2014 jednostki powiatu toruńskiego świadczące usługi pomocy społecznej niejednokrotnie współpracowały z specjalistami w realizacji zadań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. Psycholodzy, terapeuci, muzykoterapeuci, aktorzy prowadzili warsztaty umiejętności psychospołecznych, warsztaty relaksacyjne czy też warsztaty teatralne. Nie zabrakło także specjalistycznego poradnictwa dla osób wymagających wsparcia.

Tytuł zadania	Udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla osób wymagających wsparcia	
Okres realizacji	2014-2016	
Instytucja odpowiedzialna	PCPR, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Ośrodki Uzależnień/Terapeutyczne	
Źródło finansowania	MPiPS, EFS, PFRON, budżety samorządów	
Osiągnięta wartość miernika		
Liczba specjalistów wykonujących pracę na rzecz poszczególnych grup społecznych		47
Liczba instytucji powołanych do realizacji zadań		24
Liczba udzielonych porad, przeprowadzonych badań i terapii		290
Zatrudnienie w PCPR koordynatorów pieczy zastępczej oraz psychologa		3

5.1.1.7. Szeroko pojęta praca socjalna.

W latach 2012-2014 realizowano następujące zadania: organizacja poradnictwa dla rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, szkolenia rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze, praca socjalna na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, praca socjalna w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, praca socjalna na rzecz osób niepełnosprawnych i ich otoczenia, realizacja projektów z partnerami na rzecz osób mających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Tytuł zadania	Wzajemna adaptacja osób, rodzin, grup i środowiska społecznego	
Okres realizacji	2014-2016	
Instytucja odpowiedzialna	PCPR, samorządy gminne	
Źródło finansowania	EFS, PFRON, budżety samorządów	
Osiągnięta wartość miernika		
Liczba osób wykonujących interdyscyplinarną działalność zawodową		48
Liczba beneficjentów objętych pracą socjalną z różnych powodów		800
Przeprowadzanie monitoringu osób objętych wsparciem w formie pracy socjalnej – rocznie		2 razy
Liczba przeprowadzanych badań i analiz - rocznie		10 razy

5.1.1.8. Współpraca zespołów interdyscyplinarnych.

W latach 2012-2014 realizowano następujące zadania: przeprowadzanie diagnoz problemu przemocy w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, integrowanie i koordynowanie działań, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, stała współpraca z: jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, Policją, oświatą, służbą zdrowia, NGO, kuratorami sądowymi, konsultacje w sprawie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy.

Tytuł zadania	Koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej.	
Okres realizacji	2014-2016	
Instytucja odpowiedzialna	PCPR	
Źródło finansowania	MS, MPiPS, budżet powiatu	
Osiągnięta wartość miernika		
Liczba zespołów na poziomie gmin		9
Liczba utworzonych grup roboczych		9
Liczba odbytych posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych		44
Liczba spraw omawianych na zespołach		115
Liczba podjętych wspólnych działań z samorządami gminnymi		65

5.2.1. Współpraca powiatu z jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, fundacjami, Wojewódzkim Urzędem Pracy, państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundacjami i innymi instytucjami.

W latach 2014-2016 domy pomocy społecznej prowadzone przez powiat toruński współpracując z Powiatowym Urzędem Pracy organizowały miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na podstawie stosownych umów do placówek trafiali stażyści oraz pracownicy interwencyjni.

5.2.1.1. Działalność edukacyjna, szkoleniowa i doradztwo zawodowe.

W latach 2014-2016 domy pomocy społecznej prowadzone przez powiat toruński organizowały dla swojej kadry szkolenia podnoszące kwalifikacje pracownicze. Były to szkolenia zewnętrzne prowadzone przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Toruniu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu czy inne ośrodki szkoleniowe bądź instytucje prowadzące działalność edukacyjną. Organizowano również szereg praktyk zawodowych dla konkretnych zawodów takich jak kucharz czy opiekun społeczny.

CEL CZĄSTKOWY VI

WYSOKI STANDARD USŁUG W ZAKRESIE OPIEKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

W zakresie infrastruktury społecznej związanej z systemem wsparcia osób niepełnosprawnych, starszych, przewlekle chorych i z zaburzeniami psychicznymi działania samorządu powiatowego koncentrują się na wsparciu funkcjonujących na terenie powiatu domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz środowiskowych domów samopomocy. Odbywa się to poprzez realizację inwestycji w obiektach służących rehabilitacji oraz wsparcie realizowanych projektów i programów. Informację o podejmowanych działaniach inwestycyjnych w latach 2014-2016 w zakresie podnoszenia standardów usług w domach pomocy społecznej prezentują poniższe tabele.

6.1. Podnoszenie poziomu infrastruktury technicznej wraz z wyposażeniem - obiekty spełniają wymogi standaryzacji.

6.1.1. Poprawa jakości świadczonych usług medycznych poprzez dokończenie rozbudowy i wyposażenia Szpitala Powiatowego Spółka z o.o. w Chełmży.

Dokończono rozbudowę Szpitala Powiatowego w Chełmży oraz dokonano zakupu nowoczesnego wyposażenia bloku operacyjnego, oddziału intensywnej terapii, oddziału położniczego, izby przyjęć i ratownictwa medycznego. Wdrożono szereg projektów unijnych, których celem było wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentacji medycznej oraz doposażenie placówki w niezbędny sprzęt i aparaturę diagnostyczną, w tym: urządzenia do pracowni endoskopowej, pracowni diagnostyki kardiologicznej i diagnostyki obrazowej. W wyniku reorganizacji i rozbudowy powierzchnia Szpitala wzrosła o blisko 50%. W efekcie działań inwestycyjnych oraz organizacyjnych Szpital uzyskał akredytację ministerialną. Dużym problemem Szpitala jest zabezpieczenie niezbędnej kadry medycznej. Dotyczy to nie tylko lekarzy, ale także personelu średniego.

6.1.2. Poprawa jakości i zakresu usług poprzez poprawę wyposażenia.

Tytuł zadania	Doposażenie pokoi mieszkańców i pomieszczeń ogólnodostępnych (stoliki, szafki, telewizory, kuchenki, lodówki itp.)
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Pigża
Źródło finansowania	Środki własne
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa warunków bytowych mieszkańców.	

Tytuł zadania	Likwidacja barier transportowych poprzez zakupienie samochodu dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Domu Pomocy Społecznej w Pigży.
Okres realizacji	2015
Instytucja odpowiedzialna	DPS Pigża
Źródło finansowania	PFRON i budżet powiatu
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa komunikacji zewnętrznej mieszkańców DPS z uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych.	

Tytuł zadania	Modernizacja dachu DPS „DK”
Okres realizacji	2015-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Dobrzejewice
Źródło finansowania	Budżet powiatu
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa infrastruktury DPS, poprawa warunków bytowych mieszkańców.	

Tytuł zadania	Zakup autobusu 20-miejscowego dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Osieku n/Wisłą
Okres realizacji	2015-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Dobrzejewice

Źródło finansowania	Budżet powiatu, PFRON
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa komunikacji zewnętrznej mieszkańców DPS z uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych.	

Tytuł zadania	Monitoring zewnętrzny i wewnętrzny DPS „DK”, doposażenie w sprzęt informatyczny, klimatyzacja części pomieszczeń
Okres realizacji	2014-2015
Instytucja odpowiedzialna	DPS Dobrzejewice
Źródło finansowania	Budżet powiatu,
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców DPS.	

Tytuł zadania	Doposażenie kuchni i magazynów DPS-u
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Dobrzejewice
Źródło finansowania	Budżet jednostki,
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa infrastruktury DPS, poprawa warunków bytowych mieszkańców.	

Tytuł zadania	Doposażenia pokoi mieszkańców
Okres realizacji	2014-2015
Instytucja odpowiedzialna	DPS Dobrzejewice
Źródło finansowania	Budżet jednostki
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa warunków bytowych mieszkańców.	

Tytuł zadania	Doposażenie pracowni terapeutycznych ŚDS w Osieku n/W
Okres realizacji	2014-2015
Instytucja odpowiedzialna	DPS Dobrzejewice
Źródło finansowania	Budżet jednostki
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	

Poprawa infrastruktury DPS, poprawa warunków bytowych mieszkańców.

Tytuł zadania	Zakup (w formie leasingu) nowych gazowych urządzeń kuchennych
Okres realizacji	2015
Instytucja odpowiedzialna	DPS Wielka Nieszawka
Źródło finansowania	Budżet jednostki
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Poprawa infrastruktury DPS, poprawa warunków bytowych mieszkańców.	

6.1.3. Zapewnienie usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w obiektach zapewniających standardy.

Tytuł zadania	Specjalistyczne usługi psychiatryczne
Okres realizacji	2014-2016
Instytucja odpowiedzialna	DPS Pięta
Źródło finansowania	budżet DPS
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Zapewnienie przewlekłe psychicznie chorym mieszkańcom DPS specjalistycznego leczenia psychiatrycznego.	

Tytuł zadania	Projekt na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi „Droga rzadziej uczęszczana”
Okres realizacji	2014
Instytucja odpowiedzialna	Stowarzyszenie „Cyrenejczyk” we współpracy z DPS
Źródło finansowania	budżet województwa
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Zapewnienie przewlekłe psychicznie chorym mieszkańcom DPS-u udziału w specjalistycznych warsztatach.	

Tytuł zadania	Projekt na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi „Tacy sami-otwieramy się na innych”
Okres realizacji	2015
Instytucja odpowiedzialna	Powiat toruński
Źródło finansowania	MPiPS
Osiągnięta wartość miernika/osiągnięty cel	
Zapewnienie przewlekłe psychicznie chorym mieszkańcom DPS-u udziału w specjalistycznych warsztatach.	

Domy pomocy społecznej spełniają obowiązujące standardy. Jednak ze względu na pogarszające się stany chorobowe mieszkańców konieczne będzie zwiększenie zatrudnienia.

Dobrze funkcjonuje opieka nad dzieckiem. Likwidacja placówki Opiekuńczo Wychowawczej w Chełmży nie pogorszyła opieki, a wręcz przeciwnie – pozwoliła umieszczać dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych i spokrewnionych. Wzrosła liczba rodzin zawodowych.

6.2. Wysoko wyspecjalizowana kadra.

6.2.1. Stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych w obszarze pomocy społecznej i ochrony zdrowia.

Zdobycie niezbędnych kwalifikacji zawodowych pracowników jest jednym z najważniejszych priorytetów w działalności domów pomocy społecznej powiatu. Kształcenie zawodowe pielęgniarek, położnych, pracowników świadczących usługi pielęgniarstwa, opiekuńcze, terapeutyczne i rehabilitacyjne ma miejsce każdego roku. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych, zdobywanie odpowiedniego wykształcenia odbywa się dzięki projektom unijnym oraz realizacji programów szkoleniowych poszczególnych jednostek. W okresie 2014-2016 wszystkie jednostki powiatu toruńskiego realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej dbały o podnoszenie kwalifikacji zawodowych swoich pracowników. Odbywało się to poprzez zewnętrzne i wewnętrzne szkolenia personelu opiekuńczego oraz pracowników administracji. Szkolenia obejmowały m.in. takie tematy jak: prawa mieszkańców DPS, kierunki prowadzonej terapii oraz metody pracy, zasady opieki i komunikacji z mieszkańcem z zaburzeniami procesów poznawczych i otępiennych, przełamywanie izolacji społecznej w DPS, rola i znaczenie pracownika pierwszego kontaktu w realizacji potrzeb mieszkańca DPS, dokumentowanie pracy terapeuty, ocenianie i ewaluacja procesu terapeutycznego. Pracownicy podwyższali również swoje kwalifikacje na studiach licencjackich i magisterskich.

6.3. Dobra współpraca ze środowiskiem zewnętrznym.

6.3.1. Współpraca z mediami.

6.3.3. Współpraca ze środowiskiem lokalnym.

Współpraca ze środowiskiem zewnętrznym to proces ciągły jaki ma miejsce we wszystkich jednostkach powiatu. Odbywa się to poprzez organizację imprez integracyjnych, spotkań tematycznych, realizację projektów, spotkania warsztatowe. Każda inicjatywa podejmowana wspólnie

z mediami ma na celu przede wszystkim promocję działalności domów pomocy społecznej oraz prezentację pozytywnego wizerunku tych jednostek w społeczeństwie. To także okazja do promocji talentów mieszkańców domów. Przykładem jest Pani Genowefa Magiera, która jako 95 letnia mieszkanka Domu Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawce tworzy sztukę pierwotną czyli art brut. Jej prace cieszą się dużym zainteresowaniem na całym świecie.

Również we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Toruniu, za pośrednictwem stron internetowych i miesięcznika Paza Toruń oraz gazety Nowości prezentowane są działania podejmowane przez domy pomocy społecznej. Przeglądy muzyczne, przeglądy twórczości osób niepełnosprawnych, udział w targach świątecznych, wyjazdy plenerowe, spotkania i wspólne inicjatywy z młodzieżą mają na celu kształtowanie postaw aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym, podnoszenie samooceny i wiarę we własne możliwości mieszkańców DPS oraz aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W realizacji swoich działań powiatowe jednostki pomocy społecznej wykorzystują także potencjał środowiska lokalnego. Miejscowi artyści, twórcy kultury i sztuki niejednokrotnie realizują wspólne projekty z mieszkańcami domów pomocy społecznej, którzy często są członkami choćby zespołów muzycznych. Natomiast współpraca z uczniami z pobliskich szkół umożliwia mieszkańcom kontakty międzypokoleniowe. Współpraca ze środowiskiem zewnętrznym i lokalnym to także wymiana doświadczeń z przedstawicielami takich instytucji jak: Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu, czy Uniwersytet III Wieku, jak i pomiędzy wszystkimi domami pomocy społecznej powiatu toruńskiego.

6.3. Dobra współpraca ze środowiskiem zewnętrznym.

6.3.1. Współpraca z mediami.

Prowadzona w Starostwie Powiatowym w Toruniu polityka informacyjna ma na celu zaspokojenie potrzeb informacyjnych mieszkańców powiatu oraz budowanie i utrwalanie rzetelnego wizerunku działalności powiatu przy wykorzystaniu dostępnych kanałów informacyjnych. Komunikacja z otoczeniem zewnętrznym odbywa się za pośrednictwem oficjalnej strony internetowej powiatu, portalu społecznościowego facebook, newslettera, gazety Poza Toruń (wkładka Powiat Toruński) i gazety Nowości (wkładka Wokół Torunia). Realizowana polityka informacyjna obejmuje swym zakresem udział w wielu wydawnictwach promocyjnych – tak lokalnych jak i ogólnokrajowych (np. Welcome to Toruń&Kujawsko-Pomorskie, Powiaty Województwa Kujawsko-Pomorskiego itp.), publikacjach własnych (np. 15 lat powiatu toruńskiego, Bajki i legendy powiatu toruńskiego, W drogę! Umilacz podróży dla małych i dużych, W drogę na rowerze, Powiatowa malowanka, tematycznych materiałach filmowych i radiowych. We współpracy ze Starostwem Powiatowym w Toruniu działalność informacyjną prowadzą jednostki organizacyjne powiatu. Informowanie mieszkańców powiatu o działalności Starostwa odbywa się regularnie z wykorzystaniem dostępnych kanałów, przy czym w *Strategii...* założono, że do 2020 roku wykorzystywane będą dwa dodatkowe kanały informacyjne. Jednym z nich stała się wkładka do Nowości „Wokół Torunia”, drugim - obecnie realizowanym - ma być kanał na YouTube.

Zdiagnozowane trendy:

- Dążenie do poprawy jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Sukcesywne zwiększanie się odsetka pracowników socjalnych o najwyższych kwalifikacjach.
- Aktywizacja grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Nastąpił wzrost uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i podniesienie ich kompetencji społecznych.
- Spadek liczby beneficjentów objętych pomocą socjalną oraz liczby osób korzystających ze wsparcia finansowego.
- Mniejsza liczba osób zaktywizowanych społecznie i zawodowo oraz mniejsza liczba udzielonych porad, przeprowadzonych badań i terapii.
- Poprawa infrastruktury jednostek pomocy społecznej, utrzymanie standardów najwyższej jakości.
- Dobrze funkcjonuje opieka nad dzieckiem, wzrosła liczba rodzin zawodowych.
- Poprawa infrastruktury i wyposażenia Szpitala Powiatowego w Chełmży.

PODSUMOWANIE

Niniejsze sprawozdanie daje obraz materialnej i niematerialnej realizacji zapisów dokonanych w Strategii rozwoju powiatu toruńskiego na lata 2012-2020. Analiza informacji przekazanych przez wydziały Starostwa oraz jednostki zaangażowane w realizację Strategii pozwala uznać, że powiat na przestrzeni lat 2014-2016 w optymalny sposób wykorzystywał własne zasoby oraz możliwości materialne i personalne niezbędne do realizacji określonych w niej zadań.

Podsumowując badany okres należy zauważyć, że stanowi on zarazem półmetek czasu na jaki zaplanowana została Strategia. W tym czasie podjęta została znacząca większość z zaplanowanych inicjatyw, niektóre z zadań wykonano częściowo, inne udało się już zrealizować w pełnym zakresie.

Wszystkie z pewnością przybliżyły powiat do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych, czego dowodem są zrealizowane zadania opisane w niniejszym sprawozdaniu.

Ocena ich efektów pozwala na stwierdzenie, że realizacja wskazanych w Strategii działań przyczynia się do poprawy warunków życia mieszkańców powiatu toruńskiego.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU TORUŃSKIEGO NA LATA 2012-2020 – mierniki realizacji celów

Cel strategiczny	Rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców powiatu					
Cele cząstkowe	Miernik/wskaźnik	Okres sprawozdawczy			Uwagi	
		2012-2014	2014-2016	2012-2016		
Przestrzeń powiatu przyjazna mieszkańcom i inwestorom.	Nowe nawierzchnie na drogach powiatowych. wzrost długości zmodernizowanych dróg 2012-2020 – 40km.	Zmodernizowano 20km dróg powiatowych.	Zmodernizowano 24km dróg powiatowych.	Zmodernizowano łącznie 44km dróg powiatowych – 100% realizacji założenia.		
	Wybudowane ciągi pieszo-rowerowe dla niechronionych uczestników ruchu. wzrost długości wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych 2012-2020 – 100km.	Wybudowano 35km dróg rowerowych.	Wybudowano 36km dróg rowerowych.	Wybudowano łącznie 71km dróg rowerowych - 71% realizacji założenia.		
Dobra jakość kształcenia w powiecie.	Odsetek uczniów kończących naukę w szkołach powiatu (w stosunku do ilości osób rozpoczynających). 2012-72%, 2020-75%.	ZS, CKU Gronowo	Ukończenie szkoły: 2012 r. - 82,54% 2013 r. - 74,09% 2014 r. - 79,54%	Ukończenie szkoły: 2015 r. - 84,44% 2016 r. - 70,49%	Ukończenie szkoły (wynik uśredniony) 78,22%	
		ZSP Chełmża	Ukończenie szkoły: 2012 r. - 86% 2013 r. - 75%	Ukończenie szkoły: 2015 r. - 83% 2016 r. - 91%	Ukończenie szkoły (wynik uśredniony) 83,75%	

	Zdawalność zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. 2012-72%, 2020-80%.	ZS, CKU Gronowo	Zdawalność egzaminów: 2012 r. - 75,14% 2013 r. - 74,25%	Zdawalność egzaminów: 2015 r. - 75% 2016 r. - 75%	Zdawalność egzaminów (wynik uśredniony) 74,85%	
		ZSP Chełmża	Zdawalność egzaminów: 2012 r. - 76% 2013 r. - 74%	Zdawalność egzaminów: 2015 r. - 56% 2016 r. - 60%	Zdawalność egzaminów (wynik uśredniony) 66,5%	
		ZS Chełmża	Zdawalność egzaminów: 2012 r. - 20% 2013 r. - 0%	Zdawalność egzaminów: 2015 r. - 0,00% 2016 r. - 42,80 %	Zdawalność egzaminów (wynik uśredniony) 15,7%	
Powiat przyjazny rozwojowi przedsiębiorczości.	Nowe miejsca pracy finansowane ze środków publicznych będących w dyspozycji powiatu (np. FP, PFRON). 2013-2020 stworzenie 1600 stanowisk pracy.	Doposażenie miejsc pracy: 181 Dotacje na działalność: 406 łącznie: 587	Doposażenie miejsc pracy: 214 Dotacje na działalność: 357 łącznie: 571	Doposażenie miejsc pracy: 395 Dotacje na działalność: 763 łącznie: 1158		
Komunikacja spełnia oczekiwania mieszkańców.	Ilość kanałów komunikowania się z mieszkańcami powiatu. Stan 2012: strona internetowa i BIP, newsletter, wkładka w gazecie POZA TORUŃ (raz w miesiącu), facebook. 2020 - wzrost o dwa nowe kanały komunikacyjne.	W latach 2012-2014 kanały komunikowania się z mieszkańcami pozostały na niezmiennym poziomie.	W latach 2014-2016 ilość kanałów komunikowania się z mieszkańcami wzrosła o 1. Wkładka do gazety Nowości pn. Twój Powiat – Wokół Torunia	Ilość kanałów komunikowania się z mieszkańcami wzrosła o 1.		

<p>Dobrze funkcjonujący system wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	<p>Liczba osób objętych działaniami edukacyjno-informacyjnymi powiatu na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dotyczy osób korzystających ze wsparcia finansowego PFRON, EFS, dotacji celowych, środków własnych samorządu, pozyskanych w ramach programów celowych. Założony malejący wskaźnik liczby osób w poszczególnych latach będzie wynikał z planowanych działań minimalizujących procesy powodujące wykluczenie społeczne osób z zagrożonych środowisk, a tym samym zakłada się wzrost aktywności społecznej.</p> <p>1) 2012 r. – ok. 1200 osób 2) 2014 r. – ok. 1150 osób 3) 2016 r. – ok. 1100 osób 4) 2018 r. – ok. 1050 osób 5) 2020 r. – ok. 1000 osób</p>	<p>- zaktywizowano społecznie i zawodowo 640 osób.</p> <p>- 1950 osób skorzystało ze wsparcia finansowego.</p> <p>- udzielone porady, przeprowadzone badania i terapie zamknęły się w liczbie 540.</p> <p>- 1180 beneficjentów objętych zostało pomocą socjalną.</p>	<p>- zaktywizowano społecznie i zawodowo 520 osób,</p> <p>- 1850 osób skorzystało ze wsparcia finansowego,</p> <p>- udzielone porady, przeprowadzone badania i terapie zamknęły się w liczbie 290,</p> <p>- 800 beneficjentów objętych zostało pomocą socjalną,</p>		
<p>Wysoki standard usług w zakresie opieki społecznej i zdrowia.</p>	<p>Procent jednostek z zakresu opieki społecznej i zdrowia spełniających standardy wynikające z przepisów prawa. 2012-57 %, 2020-100%.</p>	<p>83% jednostek z zakresu opieki społecznej i zdrowia spełnia wymagane przepisami prawa standardy. Są to domy pomocy społecznej i Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmży. Standardy spełnia również Szpital</p>	<p>Procent jednostek z zakresu opieki społecznej i zdrowia spełniających wymagane przepisami prawa standardy pozostał na niezmiennym poziomie (83%). W celu podniesienia standardów w ŚDS w</p>	<p>83% jednostek z zakresu opieki społecznej i zdrowia spełnia wymagane przepisami prawa standardy.</p>	

		<p>Powiatowy w Chełmży. Trwają natomiast prace na standaryzacją Środowiskowego Domu Samopomocy w Osieku/ Wisłą.</p>	<p>Osieku n/Wisłą wykonana została stosowna dokumentacja. Obecnie brakuje środków finansowych budżetu państwa, które pozwoliłyby na osiągnięcie wymaganych standardów.</p>		
--	--	---	--	--	--

 Miernik, wskaźnik zrealizowany.